

**TO JE PROSTĚ
LÉKAŘSKÁ
POVINNOST.**

KAREL ČAPEK

BÍLÁ NEMOC

REŽIE
DRAMATURGIE
SCÉNA
KOSTÝMY
HUDBA
VIDEO
ÚPRAVA

OBSAZENÍ

GALÉN / MARŠÁL
BARON KRÜG / MINISTR ZDRAVOTNICTVÍ
OTEC / NOVINÁŘ / PROFESOR / GENERÁL
SIGELIUS / MATKA
ČAPEK / 1. ASISTENT / MALOMOCNÝ /
KRÜG ML.
SYN / MALOMOCNÝ / 2. ASISTENT
DCERA / SESTRA / ANETA –
MARŠÁLOVA DCERA / MALOMOCNÝ

NÁPOVĚDA
INSPICE

MICHAL DOČEKAL
BARBORA HANČILOVÁ
DRAGAN STOJČEVSKI
EVA JIŘIKOVSKÁ
IVAN ACHER
FRANTIŠEK PECHÁČEK
MICHAL DOČEKAL
BARBORA HANČILOVÁ

MIROSLAV DONUTIL
EVA SALZMANNOVÁ
TOMÁŠ MILOSTNÝ
MILAN KAČMARČÍK

KRYŠTOF KRHOVJÁK
RADEK MELŠA

KRISTÝNA JEDLIČKOVÁ

ZUZANA HYKYŠOVÁ
RADEK JEŽIL

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažer provozu Zbyněk Simčišin. Zvuk Ladislav Chalupa, Michal Kazda a Petr Holý. Světla pod vedením Kryštofa Pokorného. Technika pod vedením jevištního mistra Ivana Jelínka. Rekvizity pod vedením Jany Vojáčkové. Garderoba pod vedením Miloslavy Faltové. Maskérna pod vedením Evy Hruškové. Kostýmy vyrobila krejčovna Městských divadel pražských pod vedením Evy Duškové. Výroba dekorace Truhlářství U LESA a Pavel Koten, Kotart. Fotograf inscenace Patrik Borecký.

KAREL ČAPEK A BOJ O BÍLOU NEMOC

„První podnět k této hře mi dal před léty námět přítele lékaře Jiřího Foustky: doktor, který objeví nové paprsky ničící zhoubné nádory a najde v nich i paprsky smrti. Z toho námětu mi utkvěla představa lékaře, který má svým způsobem v rukou osud lidstva. Ale za našich časů je tolik lidí, kteří mají nebo chtějí mít v rukou osudy národů nebo človenstva, že by mě nikdy nezlákalo rozmnožit je ještě o jeden exemplář, kdyby tu nebyl druhý a nutkavější podnět: tím je naše doba sama. (...) Dnešní světový konflikt spočívá ve srážce dvou velikých antagonistických ideálů. Je to konflikt ideálů demokracie s ideály nemezených a ctižádostivých diktatur. A právě tento konflikt ve své tragické aktuálnosti byl popudem k napsání Bílé nemoci. (...) I ve jménu míru a humanity se bude zabíjet a umírat, bude-li se ten spor muset jednou vybojovat. Ve světě války sám Mír musí být tvrdým a neústupným bojovníkem.“

Karel Čapek
Předmluva k *Bílé nemoci*, 1937

V roce 1936 oslovil Karla Čapka tehdejší šéf činohry Národního divadla Otakar Fischer, aby pro soubor napsal hru. V této době měl za sebou Čapek dva roky působení v Městském divadle na Královských Vinohradech jako dramaturg a režisér a na svém kontě už šest divadelních her. Drama *Adam Stvořitel*, na kterém pracoval s bratrem Josefem a které předcházelo *Bílé nemoci*, ovšem nebylo zrovna dobře přijato a Čapek sám s ním nebyl spokojen. I proto se jako dramatik na deset let odmlčel a zabýval se jinými literárními žánry.

Premiéra *Bílé nemoci* se uskutečnila 29. 1. 1937 ve dvou divadlech současně. V pražském Národním divadle v režii Karla Dostala a v brněnském divadle Na hradbách (dnes Mahenovo divadlo) v režii Aleše Podhorského.

Ačkoli Čapek vícekrát řekl, že fiktivní stát v *Bílé nemoci* není žádným z evropských států a že jde o kus obecného politického a duchovního teritoria, diváci viděli v Maršálově diktatuře obraz hitlerovského Německa. Bylo jasné, že jde o varování před silicím nacismem, jehož hrozbu viděl Karel Čapek jako jeden z prvních. Už rok po Hitlerově uchopení moci napsal Čapek toto:

„Asistujeme jednomu z největších kulturních debaklů v dějinách světa. Jeden celý národ, jedna celá říše přistoupila duchovně na víru v živočišnost, v rasu a podobné nesmysly, prosím, celý národ i s universitními profesory, faráři, literáty, lékaři a právníky... Tady se nestalo nic menšího než nesmírná zrada vzdělanců a budí to hroznou představu o tom, čeho je inteligence schopna.“

Karel Čapek
Časopis *Přítomnost*, 1934

Čapek původně vybral pro postavu doktora Galéna židovské jméno Herzfeld jako komentář k narůstajícímu antisemitismu v Německu. Od toho pak Čapek upustil a rozhodl se, že stačí, aby byl doktor původem cizinec. Pro jméno Galén se Čapek inspiroval legendárním antickým lékařem a filozofem ze 2. století, který stál u základů evropské medicíny. Doktor Galén není veliký hrdina v antickém slova smyslu, není polobůh jako hrdinové tragédií. Jde o obyčejného člověka, chudého lékaře, navenek zcela nehrdinského.

„Dá se mluvit o ‚naivovi‘, ‚prost’áčkovi‘. Tra-dice, ze které vychází Čapkův Galén, nemá nic společného s moderní psychologizací: jde o prastarý typ blázna-šaška jako něko-ho, kdo se po všech stránkách vymyká nor-málním či takzvaně normálním pořádkům.“

Jaroslav Vostrý
České drama a český hrdina, 2017

Galén svým naivním způsobem ovšem stojí pevně za pacifistickou ideou až na samou hranici fanatismu. Nechová se nakonec stejně jako Maršál, když drží nemocné jako rukojmí své

myšlenky? Pracuje se strachem z nemoci, aby dosáhl svého cíle a zachránil tím lidstvo před umíráním ve válce. Kolik nemocných kvůli tomu ale zemře? A má na to právo? Galénovo morální dilema je podle Čapka neřešitelné. Napsal k tomu:

„... v tom i onom případě se náš doktor dopouští toho, čemu se říká tragická vina: a autor nemůže na jeho metafyzické ospravedlnění uvést nic jiného než to, že si svou vinu odpyká konečnou katastrofou.“

Karel Čapek
Divadelníkem proti své vůli (Autorův výklad hry), publikováno 1963 z pozůstalosti

Maršál má svůj jasný předobraz ve fašisticko-nacistických diktátorech, jakými byli Mussolini a Hitler. Není ovšem hlavním antihrdinou hry. Tím je obyčejný člověk zmanipulovaný propagandou, obyčejný člověk, z něhož se stává masa.

Velká část postav je pojmenována jen podle svého postavení v práci či rodině. Setkáváme se tu s Otcem, Matkou, Dcerou, Synem, Novinářem, Prvním i Druhým asistentem, Prvním až Třetím malomocným a dalšími...

Postavy, které mají konkrétní jména, mají jména mluvící, což je pro Čapka typické. Například Krüg zní velmi podobně jako německý výraz pro válku, der Krieg. Německý velvyslanec vyhrožoval diplomatickým skandálem, pokud Čapek jméno nezmění. Ten proto přejmenoval barona na Olafa Kroga.

Do závěru hry vnáší naději dvojice pragmatických mladých: dcera Maršála a Krügův synovec. Mladý Krüg je schopen Maršála konfrontovat se situací prohrávané války a říct mu pravdu do očí. Podobný ohlas naděje se ozývá na konci *R.U.R.*, kde pár Robotů dochází skrze objev lásky k individualizaci z masy umělých lidí. Zatímco *R.U.R.* psal ale Čapek v pozitivním období svého života, kdy se mu dařilo a začínal jeho vztah s Olgou Scheinpflugovou, při psaní *Bílé nemoci* už tolik pozitiv neviděl. Pesimistický konec byl Čapkovy často vyčítán.

„Snad se tomu právem říká pesimismus; ale jednak má dnešní lidstvo mnoho důvodů k pesimistickým myšlenkám, a za druhé – je na odpykání vin opravdu něco

beznadějně pesimistického? (...) Konec konců žádné drama tu není proto, aby dokazovalo, že svět je dobrý nebo špatný, spíš proto, abychom z něho pocítili hrůzu a nutnost spravedlnosti.“

Karel Čapek
Divadelníkem proti své vůli (Autorův výklad hry), publikováno 1963 z pozůstalosti

V prvním uvedení *Bílé nemoci* roku 1937 v Národním divadle hráli velcí herci své doby. Hugo Haas ztvárnil doktora Galéna. Byl židovského původu a z Národního divadla dostal výpověď v únoru roku 1939. Haas pak emigroval a do Československa už se nikdy nevrátil. Část jeho rodiny zemřela v koncentračních táborech. Role Maršála se zhostil Zdeněk Štěpánek. Drobné úlohy Maršálovy dcery se ujala Olga Scheinpflugová, Čapkova žena.

Ještě téhož roku vznikl film v režii Hugo Haase. Haas ve svém scénáři změnil závěr hry. Maršál v něm na konci přejímá Galénovo pacifistické poslání. Haas také do filmu přidal situaci, v níž za Galénem přijíždí ze sousedního státěčku jeho přítel doktor Martin. Ten Galéna přesvědčí, aby mu sdělil složení léku jako pojistku pro případ, že by se s Galénem něco stalo. Změny ve vyznění *Bílé nemoci* reagovaly na dobové kritické ohlasy, například Edvardu Benešovi přišel závěr nevhodný v době národního ohrožení. Mnoho recenzentů se vyjádřilo proti hře, protože jim připadala defetistická. Jiným vadily pacifistické myšlenky hlavní postavy. Jeden z článků kritizujících Haasův film nesl titul *„Bílá nemoc“ balvanem v cestě branné výchovy*. Nejostřejším z kritiků Karla Čapka byl ovšem Emanuel Moravec, který přitom později za proktorátu kolaboval.

„Člověk zbraně, který zítra půjde na smrt za vás, kteří si hraje s pejsky, kopete v zahrádkách a opěvujete západy slunce, v určitém smyslu nechápe Karla Čapka, který je přímo chorobně citlivý k otázkám běžné politiky a přitom tak necitlivý v otázkách národní výchovy. Na jedné straně v Evropě ztroskotala odzbrojovací konference a udělalo se dusno. Na druhé straně si spisovatel hraje se štěnětem.“

Emanuel Moravec
Důstojnické listy, 1937

„Spisovatel (...) nevidí tak hluboký rozdíl mezi muži zbraně a těmi, kdo si hrají s pejsky, kopou v zahrádkách a opěvují západy slunce. Jak známo, dojde-li jednou na ty zbraně, půjdou ti, kdo kopou v zahrádkách, stejně na smrt jako mužové zbraně.“

Karel Čapek
Důstojnické listy, 1937

Do Čapka se opřel i spisovatel Jaroslav Durych:

„Jsem vojenský lékař. Muži jsou pro mne rozděleni do tří skupin A, B a C podle jejich způsobilosti k vojenské službě. Poznám jsem za dlouhá léta, že každá z těchto skupin má svou vlastní morálku, A, B a C. Čtu Karla Čapka nikoliv jako spisovatel, nýbrž jako vojenský lékař. Poznávám jeho C a bojím se. Bojím se všeho, co jest C. Umím si představit, co by se stalo, kdyby se morálka C zalíbila povětší části národa... morálka nezpůsobilých, kterou jest náš národ přeplněn.“

Jaroslav Durych
Pláč Karla Čapka, Akord, 1937

Durych občany dělil do tří kategorií už v roce 1923. Jeho slova o třídění lidí, jejich sterilizaci a označování znějí po historické zkušenosti posledních sta let děsivě.

„Bude nutno třídit lidi dle pohlaví nejen tělesného, ale i duševního. Je třeba zákona na ochranu pohlaví mužského. Co k němu vlastní vinou nepatří a patřit nechce, nesmí požívat práva nosit kalhoty. Ale necht' nikdo nemyslí, že by lidem bezpohlavním, pacifistům, antimilitaristům a jiným šaškům Antikristovým bylo pak dovoleno nosit sukni! Byla by to stejná urážka pohlaví ženského, jako je to svatokrádeží proti pohlaví mužskému, nosí-li tito bezpohlavní kalhoty. Ženy stojí nad nimi právě tak vysoko jako muži. Pacifisti, antimilitaristi a jiné mužské baby a dobrovolní mrzáci stojí mnohem níže než nevěstky; neboť i nevěstka, je-li napadena, brání se ze všech sil, jak umí a může, ale tito se nejen nechtějí bránit, ale chtějí to zakazovat jiným. Proto byla by tu alternativa: buď je shazovat do propasti či do hnoje, nebo, poněvadž nechceme být zbytečně podezříváni z krvelačnosti,

znemožnit jim plazení a dát jim nápadné roucho zvláštní.“

Jaroslav Durych
A, B, C, *Rožmach*, 1923

Čapek přitom nemohl narukovat, ani kdyby sebevíc chtěl. Trpěl od mládí Bechtěrevovou nemocí, kterou způsobuje zánět meziobratlových plotének a provází ji velká bolest a ztuhlost páteře. Čapek nemohl ani pořádně otočit hlavou a jeho nemoc ho i v osobním životě značně omezovala.

Čapek se častěji pouštěl do polemik kvůli myšlenkám, než aby obhájil sebe samotného. A spíš než polemiky mu v novinářské práci vyhovoval žánr fejetonů a politických komentářů. Díky novinářské práci měl výborný přehled o dobovém dění. Šíře jeho zájmů mu umožnila se ve svých hrách často zabývat až prorocky tématy, která později silně ovlivňovala dvacáté století.

Po premiéře *Bílé nemoci*, a později v roce 1938 i *Matky*, se stal Čapek terčem mnoha útoků anonymů. Viděli v něm – po smrti Masaryka v září roku 1937 a Benešově emigraci v říjnu 1938 – poslední symbol první republiky. Byl považován za „prohradního“ autora mimo jiné i proto, že Masaryk docházel na schůzky pátečníků, které pořádali bratři Čapkovy ve své vile na Vinohradech. S Masarykem sdílel Čapek mnoho ideových stanovisek.

„Mezi láskou k národu, láskou k vlasti a humanitou není rozporu; mezi moderním nacionalismem a humanitou bývá. Už to cizí a nové jméno naznačuje, že vlastenectví, jak je požadovali a žili naši buditelé, je něco jiného než nacionalismus dnešní. Pokud běží o národní program náš, musíme dělat politiku světovou, tedy být v živém a přátelském styku s ostatními národy. (...) Národ, který by žil jen pro sebe, byl by stejně ubohý jako člověk, který by žil jen pro sebe. Bez víry v ideje a ideály je život jedinců i národů jenom živořením.“

Karel Čapek
Láska k národu, Hovory s T. G. Masarykem, 1935

O svých aktivitách v roce 1938 napsal Karel Čapek článek *Jak to bylo*, ve kterém se obhajoval před ustavičnými útoky. V roce 1938 se přitom Čapek intenzivně angažoval pro věc národní-

ho bezpečí. Organizoval sjezd PEN klubu, kam přijeli důležití spisovatelé ze zahraničí. Volal po jednání se sudetskými Němci. Inicioval, aby sudetští Němci mohli napsat své stížnosti na dosavadní fungování státu jako první krok k hledání konsenzu. Stát tuto aktivitu posléze přerušil a bylo na Čapkovi, aby odpovídal na stovky dopisů. Intenzivně psal. Po *Bílé nemoci* přišla ještě jedna hra, *Matka*, kterou napsal na zámku Osov během dvou týdnů. Při mobilizaci jel Čapek okamžitě do Prahy ze svého venkovského domu na Strži odevzdat auto. O pár dní později, 29. září 1938, přišla mnichovská dohoda. Po mnichovské dohodě napsal:

„Není to zlé, neprodali nás, vydali nás zadarmo. Je to přece jen pokrok světa: místo násilí válečného násilí bez války... Pro věc míru není žádná cizí oběť dost veliká.“

Karel Čapek
Útržky, *Lidové noviny*, 1938

„Začal chřadnout před třemi měsíci, od oněch dnů, kdy každý z nás kromě iluzí, víry a země ztratil kus vlastního těla. Pak přišly osobní útoky, on o nich mluvil s úsměvem, ale já viděla, jak se usmívá. Balíky anonymních dopisů, hrozby a obvinění. Listonoš se styděl nosit do malého domu listy se sprostou adresou, nadávky na korespondenčních lístcích. Co jsme mohli, to jsme zahazovali, ale v redakci se kupily stohy výhrůžek.“

Olga Scheinpflugová
z dopisu Mileně Jesenské, 1938

„Karle Čapku, jsi jeden ze zločinců, jeden z netvorů! Seber se s tou tebou zboljševizovanou ženou a ujed'te raději dřív z vily z našich peněz vystavěné! Zanechali nám pěkný smrad, horší než štěnice! Čapku, hradní nádeníku, už se nebudeš v sále na Hradě nafukovat, ty smrade prostý!“

Anonym

„Některé lidi přímo rozjařuje představa, že nadešly nové časy a že je tu báječná příležitost s něčím zatočit nebo s někým zúčtovat... Nemohu se zbavit dojmu poněkud děsivého: že mají vlastně radost z toho, co se stalo, a že se jim to jaksi hodí do krámu.“

Karel Čapek
Lidové noviny, 24. 10. 1938

Karel Čapek zemřel 25. 12. 1938 na edém plic. Doktor ale definoval příčinu smrti jinak: „*Duše to nevydržela.*“

„Možná, že naše planeta jednou vychladne, nebo se o to postaráme my lidé a uděláme ze světa takovou paseku, že nebude ani racků, kteří by křičeli nad vodami; ale kdybychom se rozkrájeli, nemůžeme porušit velikost světa.“

Karel Čapek
Cesta na sever, 1936

AUTOR

Karel Čapek (9. 1. 1890 – 25. 12. 1938) se narodil v Malých Svatoňovicích do rodiny lékaře jako nejmladší ze tří dětí. Bratr Josef byl jeho celoživotním přítelem a spolupracovníkem. Napsali spolu několik her i próz. Starší sestra Helena o Karlovi s Josefem napsala knihu *Mojí milí bratři*. Karel trpěl od svých 21 let Bechtěrevovou nemocí, díky níž nemusel narukovat do první světové války. Od roku 1917 se věnoval novinařině. Mezi lety 1921 a 1923 působil jako dramaturg v Městském divadle na Královských Vinohradech. Mezi lety 1923 a 1925 byl předsedou českého PEN klubu. Zhruba od roku 1925 s bratrem organizoval páteční setkání českých intelektuálů, které vzniklo z původně čtvrtěčních procházek s Fráňou Šrámkem. Pátečníci se scházeli nejdříve v domě v Říční 11, později ve vinohradské vile bratří Čapků. Mezi lety 1928 a 1935 Čapek sepsal *Hovory s T. G. Masarykem*, a stal se tak pro mnohé jeho kritiky „prohradním“ autorem. Poslední tři roky života prožil v manželství s herečkou Olgou Scheinpflugovou. Čapek zemřel roku 1938 na plicní edém způsobený zápallem plic.

Mnohé jeho texty vykazují znaky science fiction (*Továrna na absolutno*, *Krakatit*, *R.U.R.*, *Válka s mloky*, *Bílá nemoc*), jiná jeho díla se naopak zabývají člověkem v jeho obyčejnosti (*Povídky z jedné kapsy*, *Povídky z druhé kapsy*, *Hordubal*, *Povětroň*, *Obyčejný život*). Vedle románů a dramát psal Čapek také cestopisy (*Anglické listy*, *Cesta na sever*) a literaturu pro děti (*Dášeňka čili život štěněte* či *Devatero pohádek* napsaných s bratrem Josefem).

TVŮRCI A HERCI

MICHAL DOČEKAL

Vystudoval režii na DAMU, poté absolvoval stáž na University of London, Queen Mary and Westfield College. V letech 1991–1994 byl režisérem Divadelního spolku Kašpar, v období 1994–2002 vytvářel jako režisér a umělecký šéf novou podobu pražského divadla Komédie (Divadlo roku 1996, Cena Alfréda Radoka). Mezi roky 2002 a 2015 byl uměleckým šéfem Činohry Národního divadla, další dva roky jejím ředitelem. V roce 2011 byl zvolen členem řídicího výboru Unie evropských divadel (UTE), která aktuálně sdružuje 21 významných divadel napříč celou Evropou; od roku 2015 do roku 2018 zastával funkci prezidenta této organizace. Pravidelně režíruje na zahraničních scénách (budapešťský Vígszínház, Mad'arské státní divadlo v Kluži, bukurešťské Teatrul Bulandra, bratislavská Aréna, Slovenské národné divadlo). Jeho inscenace obdržely řadu ocenění a byly pozvány na mezinárodní festivaly, například Divadlo Plzeň, POSZT v Pécsi, Interferences v Kluži, Festival národních divadel ve Varšavě, MESS v Sarajevu, Festival Iberoamericano de Teatro v Bogotě ad.

Za režii inscenace *Andělé v Americe* byl v roce 2019 nominován na Cenu Divadelních novin.

IVAN ACHER

Tesař, lesní dělník, studovaný výtvarník a se štěstím nevystudovaný hudebník a skladatel. Od roku 2002 spolupracuje s Agon Orchestra, byl dvorním skladatelem Davida Jařaba a Dušana Pařízka v Pražském komorním divadle (divadlo Komédie), pravidelně spolupracuje s taneční skupinou Lenka Vagnerová & Company. Byl nominován na cenu České filmové kritiky, Cenu české divadelní kritiky, Cenu Alfréda Radoka a Cenu DOSKY. Je držitelem Českého lva za nejlepší hudbu k filmu *Hodinářův učeň*. Podepsán je pod hudbou k inscenacím Národního divadla v Praze, Bratislavě a Brně a mnoha dalších českých a evropských divadel. Vytvořil hudbu k několika desítkám dokumentů a filmů. Za původní operu *Sternenhoch* získal Cenu divadelní

kritiky za rok 2018 v kategorii Hudba roku a stal se i absolutním vítězem v počtu nominací.

DRAGAN STOJČEVSKI

Narodil se na území bývalé Jugoslávie v Pančevu. Vystudoval scénografii na DAMU, kde pokračoval v doktorandském studiu, nyní působí jako pedagog na Katedře alternativního a loutkového divadla. S režisérem Michalem Dočkalem realizoval řadu inscenací (*Dynastie* v divadle Husa na provázku, *Smutek sluší Elektře* v Národním divadle Brno, v Městských divadlech pražských šlo o inscenace *Romeo a Julie* a *Hotel Good Luck*). Pravidelně spolupracuje také s režisérem Janem Fričem (inscenace *Vassa Železnovová*, *Král Oidipus*, *Faust* či nejnověji *Bakchantky* v Národním divadle). Navrhuje scéně také pro opery, nejčastěji spolupracuje s režisérem Jiřím Heřmanem (například *Příhody lišky Bystroušky* v Janáčkově divadle v Brně). V zahraničí pracoval na inscenaci *Řecké pašije* v Essenu či na *Alcině* v koprodukcii Národního divadla Brno s Opérou Royal de Versailles a Théâtre de Caen ve Francii. Zabývá se rovněž tvorbou site-specific projektů a intervencí do veřejného prostoru.

EVA JIŘIKOVSKÁ

Vystudovala grafiku a výtvarnou výchovu na Masarykově univerzitě v Brně. V letech 2004–2016 působila jako scénografka a autorka propagační grafiky ve Slovackém divadle v Uherském Hradišti. Jako scénografka působí v činoherních a operních domech v České republice a na Slovensku. Opakovaně spolupracuje s režiséry Dodo Gombárem (inscenace *Merlin: Zrození a Merlin: Grál*, *Jesus Christ Superstar*, *Žitkovské bohyně* či *Cyrano z Bergeracu*), Janem Antonínem Pitínským (*Rok na vsi*, *Liška Bystrouška – Příběhy krve*, *Kalibův zločin*), Annou Davidovou (*Absolutno – kabaret o konci světa*, *Báby*), Lenkou Vagnerovou (*Poe*, *Riders*), Martinem Františkem (*Neviditelný*, *Na Větrné hůrce*, *Konec masopustu*, *Hadry, kosti, kůže*, *Srpnové světlo*), Michalem Dočkalem (*Romeo a Julie*, *Smutek sluší Elektře*, *Sternenhoch*), Mariánem Amslerem (*Lazarus*, *Yerma*, *Švejk*) a Tomášem Studeným (*Tajemství*, *Lékárník*). Věnuje se také vlastní volné tvorbě – např. se zúčastnila kolektivní výstavy v rámci 250. výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta v Mozarthausu ve Vídni nebo v Městském divadle Brno, v Litoměřicích aj. Dlouhodobě spolupracuje se souborem

Hradišťan. Podílela se na dokumentech České televize *Vracaja sa dom od Betléma* a na televizních pořadech *Na forbíně* a *Maněž Bolka Polívky*.

BARBORA HANČILOVÁ

Vystudovala obor činoherní dramaturgie na DAMU. Jako dramaturgyně působila v Divadle na Vinohradech (2016–2022) a Divadle X10 a pravidelně spolupracuje s režisérem Ondřejem Štefaňákem. Píše divadelní hry. Některé z nich uvedlo Švandovo divadlo (*Kai/Abe 2011*, *Trollové mezi námi*), Divadlo na Vinohradech (*Za dveřmi*), Divadlo DISK (*Kamarádi*) a Studio Mandragora (*Identity*). Účastnila se rezidence A studia Rubín Autor v domě. V roce 2020 byla nominována na Cenu divadelní kritiky za původní text *Za dveřmi*. Hra *Identity* vyhrála Dramatickou soutěž 2017 (dříve Cena Alfréda Radoka). Překládá z angličtiny. Kreslí *Bárin komiks*.

FRANTIŠEK PECHÁČEK

Jako vizuální umělec působí v oblasti digitálních médií. Absolvoval Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně a vytvořil více než 20 úspěšných projektů videoprojekcí pro činoherní i operní inscenace. Spolupracoval s Národním divadlem v Praze, Divadlem na Vinohradech, Národním divadlem moravskoslezským a budapešťským Vígszínházem. Hlavní těžiště jeho práce spočívá ve videomappingu a scénografii. V roce 2014 byl oceněn v kategorii nejlepší videomapping na festivalu Maska a o rok dříve se stal grafikem roku v kategorii video.

MIROSLAV DONUTIL

Když absolvoval v roce 1973 studia herectví na JAMU v Brně, měl za sebou už dlouhou spolupráci s Divadlem na provázku, a proto i své první angažmá získal v tomto divadle. Brzy se stal jeho předním členem a do paměti diváků se zapsal mimo jiné rolí Nikoly Šuhaje v divadelním i filmovém zpracování *Balady pro banditu*. V letech 1990–2013 byl členem Činohry Národního divadla, kde ztvárnil desítky rolí (*Strýček Váňa*, *Kazimír a Karolína*, *Jak se vám líbí*, *Višňový sad*, *Sen noci svatojánské*, *Mistr a Markétka*, *Komik*, *Figarova svatba*, *Revizor*, *Věc Makropulos*, *Naši furianti* aj.). V roce 2016 naposledy ztvárnil Truffaldina v Goldonih *Sluhovi dvou pánů* na jevišti Národního divadla. Popularitu si získal především desítkami televizními a fil-

mových rolí, patří mezi nejoblíbenější české herce, o čemž svědčí umístění v anketě televizních diváků TýTý i další ocenění (Český lev). Hrál například ve filmech *Pelíšky*, *Želary*, *Román pro ženy*, *Román pro muže*. Nezapomenutelné jsou jeho role v komediích *Tankový prapor*, *Černí baroni*, *Dědictví aneb Kurvahošigitntág*. Za svůj výkon ve filmu *Pastí, pastí, pastičky* získal Českého lva a za roli Miroslava Norbachera ve filmu režiséra Vladimíra Morávka *Nuda v Brně* (2003) byl nominován na Českého lva za nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli.

EVA SALZMANNOVÁ

Po skončení studií herectví na DAMU se v 80. letech stalo jejím prvním působištěm Divadlo Na okraji (Rubín), kde si zahrála několik zásadních rolí. Například Julii v *Romeovi a Julii*, Markétku ve *Faustovi* nebo Varvaru ve *Višňovém sadu* a Marii ve *Vojkově*. V sezoně 1990–1991 působila v Činohře Národního divadla, v sezoně 1991–1992 ve smíchovském Divadle Labyrint, 1992–1994 v Divadle Na zábradlí a hostovala ve Vinohradském divadle. V roce 1994 se vrátila na scénu Národního divadla, kde s mnohými úspěchy hrála až do roku 2018, kdy se rozhodla přijmout nabídku Městských divadel pražských. Je docentkou herectví na DAMU. Často spolupracuje s nezávislou divadelní scénou. Za monodrama *Jasno lepo podstín zhyňa*, uváděné v režii Viktorie Čermákové v pražské MeetFactory, byla nominována na Cenu Thálie 2017. Za herecký výkon v inscenaci *Andělé v Americe* byla v roce 2019 nominována na Cenu Divadelních novin. V Městských divadlech pražských účinkuje například i v inscenaci *Hamlet* v režii Michala Dočkala, satirické komedii *Kanibalky 2: Soumrak starců* od Davida Drábka a výraznou roli má v inscenaci *Yerma* v režii Mariána Amslera.

MILAN KAČMARČÍK

Vystudoval ostravskou konzervatoř a od druhého ročníku hostoval v Divadle Petra Bezruče. Ve čtvrtém ročníku dostal nabídku na angažmá do Národního divadla moravskoslezského, ale po vojenské základní službě se vrátil k Bezručům za svým oblíbeným režisérem Josefem Janíkem. Na obou ostravských scénách se představil ve výrazných rolích jako Romeo, Roberto Zucco, Orestes, Radúz, Jan Ratkin, Tuzenbach, Julien Sorel, ale třeba i v roli Blanche DuBois ve Williamsově *Tramvaji do stanice Touha*. V roce 2002 odešel se svou ženou Apolenou

Veldovou do angažmá v pražském Švandově divadle na Smíchově, kde zůstal do roku 2010. I tady si zahrál zajímavé role (Jean-Pierre Roch v *Čase katů*, Vojcek, Arbenin v *Maškarádě*, Islajev v *Měsíci na vsi* aj.). Průběžně také hostoval v Městském divadle v Mostě, Mladé Boleslavi, v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích, ve Strašnickém divadle či Na Fidlovačce.

TOMÁŠ MILOSTNÝ

Narodil se v Brně jako Tomáš Sýkora, v r. 2015 se ale rozhodl přijmout jméno svého dědečka Ivana Konstantina Milostného. Tomáš Milostný vystudoval na JAMU obor činoherní herectví. Od roku 1999 působil v Divadle Husa na provázku. Mezi jeho nejvýznamnější divadelní role tehdy patřil Smerďakov v *Bratrech Karamazových*, Hugo Pludek v *Zahradní slavnosti*, Kubeš v *Baladě pro banditu*, Rogožin v *Idiotovi*, Švejk a mnoho dalších. Pracoval kontinuálně s mnoha režiséry, výrazné role ztvárnil například u Vladimíra Morávka nebo Jana Antonína Pitínského. Kromě stálého angažmá v Divadle Husa na provázku spolupracoval často i s alternativními divadly (Divadlo Feste, Druhý Pád, Spolek sešlých) a diváci jej znají i z jeviště Národního divadla Brno, Divadla Bolka Polívky, Divadla U stolu nebo HaDivadla. V současné době také hostuje v A studiu Rubín v autorské inscenaci Simony Petrů *Náhradní existence* inspirované osudem básníka a překladatele Jana Zábřana. Výraznější role měl ve filmech *Kuličky*, *Muži v říji*, *Sráčci*, *Ženy, které nenávidí muže* a v seriálech *Kancl a Bohéma*.

KRYŠTOF KRHOVJÁK

Vystudoval módní návrhářství ve Frýdku-Místku. Studia herectví na KALD DAMU pod vedením Jana Mikuláška a Dory Viceníkové absolvoval roli koktavého Vaška v autorské inscenaci *Prodaná nevěsta na prknech Prozatímního, Stavovského a Národního divadla v letech 1868 až 2018* v režii Petra Erbese a Borise Jedináka. Od začátku studií na DAMU spolupracuje se souborem Tygr v tísni ve Vile Štvanice (*Synáčci* T. Loužného, *Vořezávátka* a *Berlín Alexanderplatz* I. K. Kubáka a M. Novákové). Dále hostuje v divadle D21 v titulní roli inscenace *Utrpení mladého Werthera* režiséra Jakuba Šmída. V současnosti je v MDP jedním z nejobsazovanějších herců. Objevil se i před kamerou ve filmu *Jan Palach* nebo v televizních seriálech *Specialisté* a *Svět pod hlavou*.

RADEK MELŠA

Absolvoval obor muzikálový zpěv na Janáčkově konzervatoři a Gymnáziu v Ostravě. Následně se pustil do studia činoherního herectví na JAMU, které zakončil absolventskou rolí Wolanda pod režijním vedením Jana Antonína Pitínského. Hostuje v Národním divadle moravskoslezském. Nazkoušel zde plejádu různorodých rolí: Romea v inscenaci *Romeo a Julie, poselství lásky*, Kleanta v *Harpagon je lakomec*, Lea Blooma v *Producentech* a Anthonyho v muzikálu *Sweeney Todd: Dábelský lazebník z Fleet Street*. Hostuje rovněž v divadle Masopust. Divákům je známý i z televizních obrazovek. V pohádce *Největší dar* ztvárnil jednu z hlavních rolí. Objevil se rovněž ve filmu *Střídavka* a v seriálech *Co ste hasiči*, *Anatomie života, 1. mise* a dalších. Je členem vokální skupiny 5PAK, zpěvákem bigbandu New Time Orchestra, zakladatelem multižánrové kapely 440 Herců a zpívá v básnickém projektu BlueSonety. V minulosti se zabýval historickým šermem.

KRISTÝNA JEDLIČKOVÁ

Studuje činoherní herectví na DAMU. Mezi její absolventské role patří *Dívka* v inscenaci *Krev na krku kočky*, *Dara Doulebová* ve *Spravedlivých* a *Diana* v *Žebrácké opeře*. Hostuje ve Švandově divadle na Smíchově v inscenaci *Příliš drahý jed* a v Divadle na Vinohradech se představila v roli Adély v inscenaci *Dům Bernardy Alby*. Hrála v několika studentských filmech.

PRVNÍ ŘADA

KLUB DIVÁKŮ MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

MÍSTO DŮVĚRNÝCH POTKÁNÍ – POŘAD HOVORŮ A HUDBY, S LIDMI Z JEVIŠTĚ I ZÁKULISÍ – JEN PRO VÁS!

VÍCE ZÁŽITKŮ! VÍCE VÝHOD! ABSOLUTNÍ PŘEHLED!

CHCETE MÍT MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ, TEDY DIVADLA ABC, ROKOKO A KOMEDIE, Z PRVNÍ ŘADY? RAČTE VSTOUPIT DO NAŠEHO KLUBU DIVÁKŮ PRVNÍ ŘADA!

Více informací o výhodách pro členy klubu najdete na našem webu www.mestskadivadlaprazska.cz.

BUĎTE

V OBRAZE!

KAREL ČAPEK
BÍLÁ NEMOC

PREMIÉRA 22. 4. 2023 V DIVADLE ABC

Devátá premiéra sezony 2022/23.
Program k inscenaci vydávají Městská divadla pražská.
Ředitel Daniel Přebyl.
Umělecký šéf Michal Dočekal.
Zřizovatelem je Magistrát hlavního města Prahy.
Program připravila Barbora Hančilová.
Grafická úprava Lucie Zelená.

Za překlad operních pasáží do latiny děkujeme PhDr. Bořivoji Markovi, Ph.D.

Za odbornou konzultaci děkujeme Mgr. Hasanu Zahirovičovi, Ph.D.,
a řediteli Památníku Karla Čapka Ing. Zdeňku Vackovi, Ph.D.

Zvláštní poděkování Archivu Národního divadla za poskytnutí
dobových materiálů.

ABC MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ

bnt
attorneys
in CEE

ODSTRANIT
VÁLKU!